KOMISIA EURÓPSKYCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 3.4.2007
KOM(2007) 165 v konečnom znení

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

- Zlepšenie patentového systému v Európe -

1. ÚVOD

Významným prvkom obnovenej lisabonskej stratégie rastu a zamestnanosti je zlepšenie spôsobu zaobchádzania s právami duševného vlastníctva (PDV) v Európe, keďže práva duševného vlastníctva, a to najmä patenty, sú spojené s inováciami, ktoré zasa výrazne prispievajú ku konkurencieschopnosti.

Patenty sú hybnou silou podpory inovácií, rastu a konkurencieschopnosti. Komisia v nedávno predloženej štúdii o význame patentov[1], pri ktorej vychádzala z prieskumu 10 000 vynálezcov v ôsmich členských štátoch[2], hodnotila okrem iného aj peňažnú hodnotu patentov, hospodársky a sociálny vplyv patentov, udeľovanie licencií na základe patentu, využitie patentov pri založení nových firiem a vzťah medzi patentmi, výskumom, vývojom a inováciami. Aj napriek tomu, že medzi členskými štátmi a priemyselnými odvetviami existujú rozdiely, celková „prémia za patent“[3] predstavuje v prípade skúmaných členských štátov 1 % národného HDP za obdobie rokov 1994 – 1996 a v priebehu obdobia rokov 2000 – 2002 dosiahla 1,16 %.

Navyše sa tvrdí, že existuje vzájomný vzťah medzi využívaním práv duševného vlastníctva a dobrými výsledkami v rámci inovácií. Na základe tohto predpokladu sa krajiny s výbornými výsledkami v rámci inovácií vo všeobecnosti vyznačujú veľkým počtom udelených patentov a využívaním iných práv, ako sú napr. práva k obchodným známkam a priemyselným dizajnom[4]. Tento vzájomný vzťah sa potvrdí na odvetvovej úrovni, pričom odvetvia, v ktorých sa vydáva viac patentov, majú tendenciu byť inovačnejšie.

Jednotný trh s patentmi sa ešte stále úplne nevytvoril. Aj napriek opakovaným výzvam zo strany hláv štátov a vlád nebola Európa zatiaľ schopná vytvoriť jednotný a dostupný systém patentu pre celé Spoločenstvo. Došlo takisto aj k oneskoreniu súbežných snáh vyvíjaných na medzivládnej úrovni, ktorých cieľom bolo zlepšenie existujúceho európskeho patentového systému pod záštitou Európskej patentovej organizácie (EPO).

Roztrieštenosť jednotného trhu s patentmi má v súvislosti s výzvami, ktoré predstavujú USA, Japonsko a rýchlo sa rozvíjajúce ekonomiky, ako napr. Čína, vážne dôsledky pre konkurencieschopnosť Európy. EÚ zaostáva za USA a Japonskom, pokiaľ ide o aktivitu v oblasti patentov. Dokonca aj v Európe patentujú USA a Japonsko viac ako samotná EÚ: v rámci EPO pochádza 137 patentov na milión obyvateľov z EÚ oproti 143 patentom z USA a 174 z Japonska. Nedostatok rozhodujúceho počtu patentov na vnútroštátnej úrovni sa odzrkadľuje v nižšom počte patentov registrovaných v USA, EÚ a Japonsku, teda tzv. „trojitých patentov“. Zatiaľ čo Európa má 33 trojitých patentov na milión obyvateľov, USA majú 48 a Japonsko 102. To znamená, že USA majú o 45 % a Japonsko o 209 % trojitých patentov viac ako EÚ[5]. Táto skutočnosť je obzvlášť znepokojujúca, keďže trojité patenty sú najhodnotnejšie a považujú sa za ukazovateľ miery inovácie[6].

---

1 Gambardellea et al., Study on patents: „What are patents actually worth? - the value of patents for today's economy and society“, dostupné na internetovej stránke http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/docs/patent/studies/final_report_lot2_en.pdf.

2 Dánsko, Francúzsko, Holandsko, Maďarsko, Nemecko, Spojené kráľovstvo, Španielsko a Taliansko.

3 „Prémia za patent“ je hodnota patentovaného vynálezu znížená o hodnotu vynálezu v prípade, že vynálezca naň nemal patent.

4 K vzťahu medzi duševným vlastníctvom a inováciami pozri prílohu III.

5 MERIT a JRC, European Innovation Scoreboard 2006, komparatívna analýza inovačnej výkonnosti, Európska komisia 2006, s. 35.

6 Guedou, Le système de brevet en Europe, tresor-eco č. 9, január 2007, s. 3.

Z nedávno predložených štúdií takisto vyplynulo, že, pokiaľ sa berú do úvahy náklady na spracovanie a preklad, európsky patent s určením 13 krajín je približne 11-krát drahší ako patent USA a 13-krát drahší ako japonský patent. Čo sa týka celkových nákladov na až 20-ročnú ochranu, európske patenty sú skoro 9-krát drahšie ako japonské patenty a patenty USA. Ak je analýza zameraná na patentové nároky, rozdiely v nákladoch ešte narastajú[7].

Komisia je presvedčená, že v súčasnosti, pri narastajúcej konkurencii v rámci celosvetovej ekonomiky, si EÚ nemôže dovoliť strácať pôdu pod nohami v oblasti takej rozhodujúcej pre inovácie, akou je patentová politika. Z tohto dôvodu začala Komisia v januári 2006 v opätovnej snahe o nájdenie východiska z mŕtveho bodu rozsiahlu konzultáciu o budúcnosti patentovej politiky v Európe. Cieľom tejto konzultácie bolo zisťovať názory zainteresovaných strán o existujúcom patentovom systéme a o patentovom systéme pre Európu, ktorý by bol skutočne hodný 21. storočia. Konzultácia sa stretla s nebývalým záujmom európskych používateľov patentového systému, pričom odpoveď poskytlo 2 515 podnikov, vrátane MSP prakticky zo všetkých odvetví ekonomiky, členských štátov, ale aj od výskumných pracovníkov a akademickej obce[8].

Z výsledkov konzultácie jednoznačne vyplýva naliehavá potreba prijať opatrenia na zabezpečenie jednoduchého, rentabilného a vysokokvalitného „one-stop-shop“ („pod jednou strechou“) centralizovaného patentového systému v Európe, a to nielen v prípade postupov skúmania a udeľovania patentov, ale aj postupov po udelení patentu, vrátane sporového konania.

Mnohé zainteresované strany naďalej podporujú patent Spoločenstva ako prístup, ktorým európsky priemysel získa najvyššiu pridanú hodnotu v rámci lisabonskej stratégie. Kritizujú však spoločný politický prístup Rady prijatý v roku 2003[9] z dôvodu vysokých nákladov na preklad a nadmernej centralizácie navrhovaného jurisdikčného systému.

Pokiaľ ide o reformy existujúceho európskeho patentového systému v rámci Európskeho patentového dohovoru (EPD), viaceré zainteresované strany podporujú rýchlu ratifikáciu Londýnskej dohody[10] a prijatie Dohody o európskom patentovom súde (EPLA).

V súčasnosti sa však akejkoľvek (ďalšej) harmonizácii hmotnoprávnych ustanovení v oblasti patentov alebo schém zahŕňajúcich vzájomné uznávanie národných patentov dostáva veľmi málo podpory .

Ak chce byť Európa na čele v oblasti inovácií, je nevyhnutné rátať s vylepšenou patentovou stratégiou. Prvá časť tohto oznámenia je zameraná na vytvorenie patentu Spoločenstva

---

7 Bruno Van Pottelsberghe de la Potterie a Didier François, „The Cost Factor in Patent Systems“, Université Libre de Bruxelles, pracovný dokument WP-CEB 06-002, Brusel 2006, pozri s. 17 a nasl.

8 Ďalšie informácie o konzultácii Komisie v oblasti patentov možno nájsť na internetovej stránke http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/patent/consultation_en.htm.

9 Na základe dohody uzavretej v rámci Rady pre konkurencieschopnosť z 3. marca 2003 pracovná činnosť pokračovala na úrovni pracovných skupín v snahe transponovať zásady spoločného politického prístupu do návrhu nariadenia Rady o patente Spoločenstva. Na základe toho Komisia 21. decembra 2003 predložila dva návrhy týkajúce sa ustanovenia jurisdikcie patentu Spoločenstva. Pozri internetovú stránku http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/patent/index_en.htm#patent pre spoločný politický prístup, pokrok v rámci pracovnej skupiny Rady pre nariadenie a znenie návrhov Komisie o jurisdikcii.

10 Desať zmluvných štátov EPD (Dánsko, Francúzsko, Holandsko, Lichtenštajnsko, Luxembursko, Monako, Nemecko, Spojené kráľovstvo, Švajčiarsko a Švédsko) podpísalo 17. októbra 2000 Dohodu o uplatňovaní článku 65 EPD, známu ako Londýnsku dohodu a uverejnenú v úradnom vestníku EPO 549 z [2001]. Cieľom tohto nepovinného nástroja je znížiť náklady na preklad v prípade európskeho patentu. Znížilo by to náklady na preklad v prípade priemerného európskeho patentu o 31 % až 46 %, čím by sa dosiahli úspory približne vo výške 2 400 až 3 600 EUR na patent (pozri prílohu II). Pre ďalšie informácie napr. o stave ratifikácie a pristúpenia k Londýnskemu protokolu pozri: http://patlaw-reform.european-patent-office.org/london_agreement/status/index.en.

a ustanovenie účinnej patentovej jurisdikcie pre celú EÚ. Zlepšenie jurisdikčného systému pre patenty považujú mnohé zainteresované strany za najdôležitejšiu otázku, ktorú treba riešiť v prvom rade. Práca na schéme patentovej jurisdikcie pre celú EÚ môže pomôcť vytvoriť predpoklady pre pokrok pri vytváraní systému patentu Spoločenstva, ktorý by sa vyznačoval dostupnosťou a právnou istotou. Komisia očakáva, že návrhy predložené v tomto oznámení pomôžu novému začiatku rokovaní, ktoré sú zastavené od roku 2004, a jej cieľom je začať diskusiu využitím impulzu daného uskutočnenými konzultáciami a vyvíjaním činnosti smerom k dosiahnutiu konsenzu o ďalšom postupe.

Je však jasné, že je potrebné riešiť aj ostatné otázky týkajúce sa patentov. Aby bol patentový systém účinný, musí sa posudzovať ako celok. Záverečná kapitola tohto oznámenia sa preto zameriava na aspekty, ako sú napr. kvalita patentov a náklady na ich získanie, podpora MSP, transfer poznatkov a záležitosti týkajúce sa presadzovania PDV vrátane alternatívneho riešenia sporov, poistenia pre prípad patentového sporu a medzinárodných aspektov presadzovania PDV.

V reakcii na žiadosti Európskej rady z decembra 2006[11] a z marca 2007[12] má Komisia v úmysle predložiť začiatkom roku 2008 oznámenie o komplexnej stratégii v oblasti PDV. Dokumentom o stratégii v oblasti PDV sa doplní toto oznámenie a jeho cieľom bude zamerať sa na najdôležitejšie zo zostávajúcich otázok, ktoré nemajú legislatívny charakter, a problémy horizontálnej povahy, a to vo všetkých oblastiach duševného vlastníctva vrátane obchodných známok, priemyselných dizajnov, autorského práva, zemepisných označení, patentov a presadzovania PDV.

2. PATENT SPOLOČENSTVA A INTEGROVANÝ JURISDIKČNÝ SYSTÉM PRE PATENTY

2.1. PATENT SPOLOČENSTVA

Komisia zastáva názor, že vytvorenie jednotného patentu Spoločenstva naďalej zostáva pre Európu významným cieľom. Patent Spoločenstva sa z pohľadu dostupnosti a právnej istoty zdá byť najlepšou reakciou na otázky, ktoré stoja pred Európou v oblasti patentov a inovácií. Zo štatistík vyplýva, že, pokiaľ ide o celkové náklady (preklad, registračné poplatky atď.), patent Spoločenstva je oveľa atraktívnejší ako existujúce modely v rámci súčasného systému európskych patentov[13].

Spoločný politický prístup Rady z roku 2003 kritizujú zainteresované strany na konzultačnom procese najmä z dvoch dôvodov: neadekvátne mechanizmy, pokiaľ ide o jurisdikciu, a nevyhovujúci režim, pokiaľ ide o jazyky. Komisia sa však domnieva, že vytvorenie skutočne konkurenčného a atraktívneho patentu Spoločenstva je možné dosiahnuť za predpokladu, že bude existovať politická vôľa na tento krok.

---

11 Závery predsedníctva Európskej rady v Bruseli (14. – 15. december 2006), bod 29, http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/92202.pdf.

12 Závery predsedníctva Európskej rady v Bruseli (8. – 9. marec 2007), bod 13, http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/93135.pdf.

13 Pozri prílohu II.

Zainteresované strany poukázali najmä na ťažkosti, ktoré sú spojené s príliš centralizovanou jurisdikciou. Ich vyjadrenia by sa mali zohľadniť pri práci na jurisdikčnom systéme pre patenty pre celú EÚ, o ktorom sa píše v ďalších odsekoch.

Pokiaľ ide o náklady na preklad, Komisia poznamenáva, že veľká väčšina zainteresovaných strán kritizuje spoločný politický prístup Rady, pretože podľa tohto prístupu by sa všetky nároky patentu Spoločenstva museli preložiť do všetkých úradných jazykov EÚ (v súčasnosti 23 úradných jazykov). Naproti tomu niektoré zainteresované strany argumentovali aj v prospech prekladov opisov, nielen nárokov. Mnohé sa vyjadrili v prospech pôvodného návrhu Komisie ako dobrého základu pre dohodu. Komisia sa domnieva, že by malo byť možné nájsť účinné riešenia, a spoločne s členskými štátmi preskúma, ako zdokonaliť jazykový režim v snahe znížiť náklady na preklad patentu Spoločenstva a zvýšiť právnu istotu pre všetkých, najmä však v prospech MSP. Jednou z možných alternatív by mohlo byť zahrnutie zníženia poplatkov pre MSP alebo schémy, ktoré by poskytli flexibilitu, pokiaľ ide o požiadavku prekladu[14].

2.2. INTEGROVANÝ JURISDIKČNÝ SYSTÉM PRE PATENTY NA JEDNOTNOM TRHU

2.2.1. Problémy pri riešení patentových sporov v Európe

Od vnútroštátnych súdov sa v rastúcej miere vyžaduje, aby v prípade patentových sporov brali do úvahy ich cezhraničný rozmer. Globalizácia ekonomiky kráča ruka v ruke s internacionalizáciou patentového sporového konania. To platí najmä v prípade európskeho jednotného trhu.

Od roku 1978 (až do roku 2005) udelila EPO takmer 800 000 európskych patentov, z ktorých mnohé v Európe stále platia[15]. EPO spravuje jednotný postup udeľovania patentov. Keď sa však udelí európsky patent, stáva sa národným patentom a podlieha vnútroštátnym právnym predpisom zmluvných štátov EPO určeným v žiadosti. Európsky patent nie je unitárny; je to súbor národných patentov. V súčasnosti neexistuje jednotná jurisdikcia na riešenie sporov súvisiacich s európskymi patentmi, z ktorých plynú otázky cezhraničného charakteru. Akékoľvek konanie o porušení práv, protinárok týkajúci sa neplatnosti patentu alebo konanie o zrušení patentu v súvislosti so „vzájomne previazanými“ európskymi patentmi môže podliehať rôznym vnútroštátnym právnym predpisom a byť predmetom rôznych postupov.

V dôsledku toho hrozí navrhovateľom a odporcom riziko, že budú musieť v rovnakej veci absolvovať viacero súbežných sporových konaní v niekoľkých členských štátoch. Na presadenie práv z európskeho patentu, ktorý bol udelený pre viaceré štáty, môže majiteľ patentu žalovať údajného porušovateľa v mieste jeho bydliska alebo môže v prípade potreby iniciovať niekoľko súbežných konaní o porušení pred vnútroštátnymi súdmi v rozličných krajinách. Na druhej strane sa však môže stať, že sa individuálni odporcovia budú musieť obhajovať v podobných žalobách podaných vo viacerých štátoch, čo je obzvlášť riskantné a obtiažne pre MSP. Ak chcú súťažitelia na trhu alebo iné zainteresované osoby dosiahnuť zrušenie európskeho patentu, musia požiadať o konanie o zrušení vo všetkých štátoch, pre ktorý bol európsky patent udelený.

---

14 Navyše prostredníctvom pilotných projektov o strojovom preklade patentových nárokov, ako sú napr. tie, ktoré sa v súčasnosti uplatňujú v EPO a vo francúzskom Institut National de la Propriété Industrielle (INPI), sa môžu znížiť náklady na počiatočné fázy a zasluhujú si ďalšie úvahy.

15 Pre podrobnejšie štatistické údaje pozri výročnú správu EPO za rok 2005, ktorá je dostupná na internetovej stránke http://annual-report.european-patent-office.org/2005/index.en.php.

Existujúci systém, v rámci ktorého hrozí riziko viacnásobných patentových sporových konaní, má viaceré dôsledky, ktoré oslabujú patentový systém v Európe[16] a kvôli ktorým sa patenty stávajú menej atraktívne, najmä pre MSP.

Tento systém je v prvom rade nákladný pre všetky zainteresované strany. Musia využívať služby miestnych právnych zástupcov a expertov a hradiť trovy konania vo všetkých krajinách, v ktorých sa sporové konanie začalo. Pre veľké podniky to nemusí vyslovene znamenať problém. V prípade MSP a individuálnych vynálezcov môžu byť náklady na sporové konanie neúnosné. Môže sa stať, že investujú značné sumy do získania patentu a potom jednoducho nie sú schopní presadzovať práva z neho vyplývajúce. Tým môže patent úplne stratiť praktickú hodnotu.

Navyše medzi jednotlivými vnútroštátnymi systémami súdnictva a v spôsobe riešenia prípadov v oblasti patentov existujú značné rozdiely. Dobrým príkladom odlišnosti vnútroštátneho patentového sporového konania je Nemecko, kde je na prvom stupni aj na úrovni odvolacieho súdu konanie o porušení oddelené od konania o zrušení patentu, zatiaľ čo v ostatných krajinách, ako napr. v Spojenom kráľovstve, vo Francúzsku a v Holandsku, je v prípade konania o neplatnosti aj konania o porušení príslušný konať ten istý súd. V dôsledku viacnásobných patentových sporových konaní sa potom v rôznych štátoch môžu dosiahnuť odlišné, či dokonca protichodné výsledky[17]. Napriek nedávnej harmonizácii opatrení, postupov a opravných prostriedkov v oblasti porušenia práv duševného vlastníctva podľa smernice o vymožiteľnosti[18] stále existujú závažné rozdiely vo vnútroštátnych postupoch a praxi z dôvodu neharmonizovaných aspektov, ako sú napr. zhromažďovanie skutkových dôkazov, krížový výsluch, vypočutia, úloha expertov atď.

Zainteresované strany poukázali najmä na odlišnosti súvisiace s kvalifikáciou a praxou národných sudcov. Zatiaľ čo v niektorých krajinách pôsobí obmedzený počet súdov, ktoré sa zaoberajú výlučne prípadmi v oblasti patentov, v ostatných krajinách takáto špecializácia neexistuje. Z konzultácií vyplynulo, že tieto odlišnosti vedú k vyhľadávaniu čo najvýhodnejšieho právneho postavenia (tzv. „forum shopping“). Strany sa rozhodujú o iniciovaní konania pred určitou jurisdikciou na základe toho, či sa v nej bude s nimi zaobchádzať priaznivejšie ako v druhej. Rozdiely v nákladoch (pozri takisto odsek 2.2.2) a rýchlosti konania významne vplývajú na výber fóra.

To znamená možnosť rozdielneho uplatňovania a výkladu hmotnoprávnych ustanovení v oblasti patentov obsiahnutých v EPD, a to pokiaľ ide o také zásadné otázky, ako sú napr. patentovateľnosť a rozsah ochrany, ktorú poskytuje európsky patent. Okrem toho tu existujú ťažkosti so získavaním cezhraničných súdnych príkazov. Na základe najnovšej judikatúry ESD majú vnútroštátne súdy obmedzené možnosti začať konanie o porušení, ktorého sa dopustili viaceré podniky, ktoré síce patria do tej istej skupiny, ale sídlo majú v rôznych členských štátoch EÚ[19].

---

16 Pozri takisto hodnotenie vplyvu Dohody o európskom patentovom súde na sporové konanie vo veci európskych patentov, http://www.european-patent-office.org/epo/epla/pdf/impact_assessment_2006_02_v1.pdf.

17 Vec „Epilady“ je ilustráciou toho, ako súdy v jednotlivých štátoch EPD dospeli k protichodným výsledkom v prípade toho istého patentu. Výsledkom rozdielnych výkladov patentových nárokov bolo rozhodnutie o porušení zo strany nemeckého, holandského a talianskeho súdu, avšak britský a rakúsky súd tak nerozhodol. Pre odkazy a analýzu týchto prípadov pozri J. Pagenberg v 24 IIC 314 – 345 (1993).

18 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/48/ES z 29. apríla 2004 o vymožiteľnosti práv duševného vlastníctva, Ú. v. EÚ L 195, 2.6.2004, s. 16.

19 Prípad C-4/03, Gesellschaft für Antriebstechnik mbH & Co. KG vs Lamellen und Kupplungsbau Beteiligungs KG; Prípad C-539/03, Roche Nederland BV a ostatní vs Frederick Primus, Milton Goldenberg, rozsudky z 13. júla 2006 [ESD] I-6509 a I-6535.

Rozdielne rozhodnutia o podstate sporu spôsobujú právnu neistotu pre všetky strany zainteresované v patentovom konaní. Táto neistota vplýva na zásadné podnikateľské rozhodnutia o investíciách, výrobe a marketingu patentovaných výrobkov, ktoré sa musia často prijímať na základe komplikovaných hodnotení vzhľadom na pravdepodobný výsledok viacerých prípadov riešených v rôznych jurisdikciách.

2.2.2. Národné systémy na prejednávanie patentových sporov v EÚ: fakty, údaje a náklady

Štatistické údaje o patentovom sporovom konaní

Špecifickým problémom pri hodnotení rozsahu patentových sporov na úrovni jednotlivých členských štátov je nedostatok uverejnených štatistických údajov, ktoré by sa mohli porovnávať. Na základe dostupných informácií však možno povedať, že v súčasnosti viac ako 90 % patentových sporov v Spoločenstve prebieha pred súdmi len štyroch členských štátov (Nemecka, Francúzska, Spojeného kráľovstva a Holandska). Z dostupných údajov za obdobie rokov 2003 až 2006 navyše vyplýva, že priemerne 1 500 až 2 000 konaní o porušení a neplatnosti patentu ročne prebieha pred patentovými súdmi prvého stupňa, pričom 60 až 70 % týchto konaní sa týka európskych patentov. Komisia uskutočnila vlastný prieskum a podľa jej odhadov sa podáva odvolanie proti 20 až 25 % rozhodnutí patentových súdov na prvom stupni. Treba takisto poznamenať, že v dôsledku nízkeho počtu patentových prípadov pred mnohými vnútroštátnymi súdmi sa prejavuje tendencia k vytváraniu špecializovaných súdov na úrovni členských štátov. Z dostupných štatistických údajov je zrejmé, že pravdepodobne nebude dostatočný počet prípadov na zriadenie dvoch systémov súdnictva, v rámci ktorých by prebiehali konania o porušení a neplatnosti európskych patentov a patentov Spoločenstva, najmä na úrovni odvolania.

Náklady

Patentové spory v EÚ sú zbytočne nákladné pre všetky zainteresované strany. Pre veľké podniky to nie je až taký závažný problém ako pre MSP a individuálnych vynálezcov, pre ktorých môžu byť náklady na patentový spor neúnosné. Zo štúdií v USA a EÚ navyše vyplynulo, že MSP hrozí vyššie riziko, že sa stanú účastníkmi patentového sporu[20]. Potenciálne náklady na patentový spor môžu podstatne zvyšovať riziko spojené s patentovaním v oblasti výskumu a vývoja, a tým aj s inovačnou činnosťou ako takou. V našej patentovej stratégii by sa preto mala riešiť otázka znižovania nákladov na patentový spor pre MSP.

Náklady na patentové spory sa značne menia v závislosti od druhu konania, komplexnosti prípadu, technickej oblasti a sporných súm. V nákladoch na sporové konanie sú zahrnuté trovy konania, honoráre pre právnikov, patentových zástupcov alebo expertov, náklady na svedkov, technické vyšetrovanie a náklady súvisiace s odvolaním. V prípade sporov v zahraničnej jurisdikcii sa musia zahrnúť náklady na preklad. Z dôvodu odlišností vnútroštátnych systémov súdnictva v Európe a nedostatku spoľahlivých údajov o nákladoch na spory (najmä o honorároch pre právnikov) vo väčšine krajín je veľmi ťažké hodnotiť náklady na patentové spory. Odhady nákladov uvedené v prílohe IV boli vypracované počas práce na EPLA[21] a boli doplnené nedávno uverejnenou štúdiou Komisie o poistení pre prípad

20 Gambardellea et al., Study on patents: „What are patents actually worth? - the value of patents for today's economy and society“, dostupné na internetovej stránke http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/docs/patent/studies/final_report_lot2_en.pdf (pozri stranu 71 technickej správy).

21 Dokument EPO WPL/11/05 Rev. 1 zo 16.2.2006, príloha I; http://www.european-patent-office.org/epo/epla/pdf/impact_assessment_2006_02_v1.pdf.

patentového sporu[22]. Odhady vychádzajú z informácií prijatých od odborníkov. Týkajú sa tých členských štátov, v ktorých prebieha v súčasnosti najviac patentových sporov. Údaje sa značne menia v závislosti od príslušného členského štátu.

Podľa odhadov predstavujú v Nemecku celkové náklady pre každú stranu v patentovom spore s priemernou zodpovedajúcou sumou vo výške 250 000 EUR približne 50 000 EUR na súde prvého stupňa a 90 000 EUR na súde druhého stupňa ako v prípade konania o platnosti, tak v prípade konania o porušení. Vo Francúzsku sa náklady na priemerný prípad patentového sporového konania v uvedenom rozmedzí pohybujú od 50 000 EUR do 200 000 EUR na súde prvého stupňa a od 40 000 EUR do 150 000 EUR na súde druhého stupňa. V Holandsku sa odhadované náklady na priemerný patentový prípad pohybuje od 60 000 EUR do 200 000 EUR na súde prvého stupňa a od 40 000 EUR do 150 000 EUR na súde druhého stupňa. V Spojenom kráľovstve[23] sa náklady na podobný prípad stanovujú vo výške od 150 000 EUR (zrýchlený postup) do 1 500 000 EUR na súde prvého stupňa a od 150 000 EUR do 1 000 000 EUR na súde druhého stupňa. To znamená, že kumulované náklady na súbežné sporové konania v týchto štyroch členských štátoch by sa pohybovali od 310 000 EUR do 1 950 000 EUR na súde prvého stupňa a od 320 000 EUR do 1 390 000 EUR na súde druhého stupňa.

V prípade uvedených členských štátov môže hodnotenie potenciálnych finančných výhod spojených s jednotnou patentovou jurisdikciou vychádzať z výpočtov nákladov na početné patentové spory v súvislosti so súdnymi prípadmi v troch z príslušných jurisdikcií za predpokladu, že spory v súvislosti so vzájomne previazanými patentmi len zriedka prebiehajú vo viac ako troch členských štátoch.

Na druhej strane, odhadované celkové náklady na spor pred jedným európskym patentovým súdom by sa pohybovali od 97 000 EUR do 415 000 EUR na súde prvého stupňa a od 83 000 EUR do 220 000 EUR na súde druhého stupňa[24]. V závislosti od toho, ktoré tri zo štyroch členských štátov sa berú do úvahy, náklady na priemerný prípad, prejednávaný jednotnou patentovou jurisdikciou, sa odhadujú o 10 až 45 % nižšie ako náklady na aktuálne súbežné sporové konania na súde prvého stupňa a o 11 až 43 % nižšie na súde druhého stupňa[25]. V prípade veľkých patentových prípadov by však mali byť úspory ešte významnejšie, keďže sa o nich pojednáva najmä pred súdmi v Spojenom kráľovstve, kde sú náklady na sporové konanie najvyššie v Európe.

Jednotný patentový súdny orgán by mal preto viesť k vytvoreniu značných úspor nákladov, avšak iba rentabilným spôsobom.

---

22 „Patent Litigation Insurance – A Study for the European Commission on the feasibility of possible insurance schemes against patent litigation risks“, dodatky k záverečnej správe, jún 2006, od spoločnosti CJA Consultants Ltd, ktorá sa zaoberá poradenstvom v oblasti európskych záležitostí, so sídlom vo Veľkej Británii a v Bruseli, dodatok 3: „Cost of Litigation per Patent in Force in 2004 by Country“, s. 47 a nasl. , http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/docs/patent/studies/pli_appendices_en.pdf.

23 Náklady na patentové sporové konanie v Spojenom kráľovstve sú tak podstatne vyššie ako v Nemecku, vo Francúzsku, v Holandsku a v ostatných členských štátoch. Odhliadnuc od vyšších honorárov pre právnikov a právnych zástupcov špecializujúcich sa v oblasti patentov sa podľa autorov uvedených štúdií zdá, že vyššie čísla v Spojenom kráľovstve súvisia s osobitnými aspektmi tradičného právneho systému. Navyše sa prejavuje určitá tendencia zo strany veľkých medzinárodných spoločností predkladať dôležité prípady v Spojenom kráľovstve, zatiaľ čo MSP uprednostňujú v prípade sporového konania v súvislosti s európskymi patentmi skôr ostatné tri štáty.

24 Pozri dokument uvedený v poznámke pod čiarou 16, príloha 2.

25 Pre podrobnejšie údaje pozri dokument EPO uvedený v poznámke pod čiarou 16.

2.2.3. Ďalší postup

V priebehu konzultácií bola vyjadrená silná podpora rentabilnému patentu Spoločenstva a primeraným sporovým mechanizmom, ako aj súčasnému zlepšeniu existujúceho systému sporových konaní v Európe. V októbri 2006 Európsky parlament podporil túto myšlienku a požiadal Komisiu, aby preskúmala všetky možné alternatívy zlepšenia udeľovania patentov a systémov sporových konaní v EÚ[26]. To si vyžaduje spoločné úsilie členských štátov a inštitúcií Spoločenstva.

Z nedávnych diskusií s členskými štátmi vyplynulo, že názory na to, aký by mal byť ďalší postup, sa líšia. V súčasnosti možno hovoriť o dvoch variantoch, o ktorých sa diskutovalo (pozri ďalej, v častiach A a B). Pokrok však asi nie je možné dosiahnuť v rámci žiadneho z nich, keďže diskusia o týchto dvoch variantoch zatiaľ viedla akurát k polarizácii stanovísk členských štátov.

Potreba zlepšiť existujúce mechanizmy sporového konania však nebola spochybnená. Zdá sa tiež, že z diskusií v Rade a z konzultácií týkajúcich sa patentu začína plynúť konsenzus o počte zásad pre budúci systém patentového súdnictva pre celú EÚ (ďalej aj ako „jurisdikcia“). Jurisdikcia by mala byť účinná a rentabilná a mala by poskytovať maximálnu právnu istotu v sporových konaniach o platnosti a porušovaní patentov. Mala by takisto zabezpečiť primeraný stupeň blízkosti k používateľom systému. Mnohonárodný charakter jurisdikcie by sa mal zohľadniť v jej zložení a spoločnom súdnom poriadku.

V prvom rade by sa preto mala vyvinúť činnosť k dosiahnutiu konsenzu medzi členskými štátmi v súvislosti s týmito všeobecnými cieľmi a aspektmi (pozri ďalej, v časti C). Komisia uznáva, že všetky tri varianty vyvolávajú osobitné právne otázky, ktorými bude potrebné sa primerane zaoberať. Navyše konečná štruktúra a podrobnosti každého kompromisu musia byť v plnom súlade s právnymi predpismi EÚ.

A - EPLA

Cieľom navrhovanej Dohody o európskom patentovom súde (EPLA) je ustanoviť jednotnú jurisdikciu pre európske patenty. Pracovná skupina zmluvných štátov Európskej patentovej organizácie pracuje od roku 1999 na návrhu EPLA, v ktorom sa navrhuje zriadenie novej medzinárodnej organizácie, Európskeho patentového súdneho orgánu[27].

Zámerom je vytvoriť jednotný systém sporových konaní o európskych patentoch pre tie zmluvné strany EPD, ktoré sa chcú zapojiť do systému. Európsky patentový súd by tvorili Súd prvého stupňa, Odvolací súd a Register. Súd prvého stupňa by mal Centrálne oddelenie, ktoré by sa zriadilo v sídle Európskeho patentového súdu. Regionálne oddelenia Súdu prvého stupňa by sa zriadili v zmluvných štátoch. Zmluvné štáty EPLA by mohli podať žiadosť o zriadenie regionálneho oddelenia, ktorým by sa zabezpečila miestna prítomnosť na prvom stupni súdu pre európske patenty (s maximálne troma súdmi prvého stupňa na jednu krajinu), financovaná najmä zo strany príslušných zmluvných štátov. Proti rozhodnutiam Súdu prvého stupňa by sa podávali odvolania na Odvolací súd. Register EPD by bol zodpovedný za koordináciu deľby práce v rámci prípadov pridelených regionálnym sekciám.

---

26 Vyhlásenie P6_TA(2006)0416, „Future action in the field of patents“ http://www.europarl.europa.eu/registre/seance_pleniere/textes_adoptes/definitif/2006/10-12/0416/P6_TA(2006)0416_EN.pdf

27 Pre viac informácií o procese EPLA pozri: http://www.european-patent-office.org/epo/epla/index.htm.

Európsky patentový súd by mal jurisdikciu v oblasti konaní o porušení a žalôb alebo protinárokov týkajúcich sa zrušenia európskeho patentu. Skladal by sa zo sudcov, ktorí majú kvalifikáciu ako v oblasti právnej, tak v oblasti technickej. V zásade by európsky patentový súd mal právomoci rovnocenné právomociam vnútroštátneho patentového sudcu v rámci vnútroštátnej jurisdikcie. Jazykový režim by vychádzal z jazykového režimu EPO (angličtina, francúzština a nemčina).

Niektoré členské štáty vnímajú proces EPLA ako cestu, na ktorej sa dá rýchlo dosiahnuť pokrok. Tieto krajiny sa prikláňajú k aktívnej účasti Spoločenstva na procese EPLA. Zapojenie Spoločenstva je nevyhnutné, keďže EPLA, ako medzinárodná zmluva s účasťou členov EPD, ktorí nie sú členskými krajinami EÚ, sa dotýka otázok, ktoré sú už upravené právnymi predpismi ES (*aquis communautaire*)[28]. Členské štáty, ktoré sa prikláňajú k procesu EPLA, by preto chceli, aby Komisia požiadala o rokovacie smernice a aby Rada vydala takéto smernice s cieľom umožniť Spoločenstvu vstúpiť do rokovaní o EPLA.

Viacero členských štátov zastáva názor, že vytvorenie novej jurisdikcie súbežne s jurisdikciou Spoločenstva by bolo zložité a že hrozí riziko vzniku nezrovnalostí. Ak by sa vytvoril patent Spoločenstva, viedlo by to k duplicite patentových súdov pre celú EÚ.

B – Jurisdikcia Spoločenstva pre európsky patent a patent Spoločenstva

Niektoré členské štáty sa domnievajú, že by bolo výhodnejšie vytvoriť jednotnú jurisdikčnú štruktúru, v rámci ktorej by prebiehali spory týkajúce sa ako európskych patentov, tak budúcich patentov Spoločenstva, ako zriadiť súd EPLA výlučne pre európske patenty. Za vytvorenie špecifickej jurisdikcie Spoločenstva pre sporové konanie týkajúce sa európskych patentov a patentov Spoločenstva sa prihovárajú využívaním jurisdikčných mechanizmov v stanovených v Zmluve o ES.

Zástancovia tohto návrhu tvrdia, že na prenesenie právomoci na prejednávanie patentových sporov na súdny orgán Spoločenstva by bola potrebná medzinárodná dohoda so Spoločenstvom ako jej účastníkom. Udelením takejto jurisdikcie by malo byť možné zabezpečiť dodržiavanie zásad právneho poriadku Spoločenstva v prípade sporového konania o platnosti a porušení európskych patentov a po vytvorení patentov Spoločenstva, aj týchto patentov.

Navyše by sa na základe článku 225a Zmluvy o ES vytvorila osobitná súdna komora pre patentové spory. Skladala by sa zo súdov prvého stupňa, na ktorých pôsobia špecializovaní sudcovia a ktoré sa nachádzajú v členských štátoch, s možnosťou podať odvolanie na Súd prvého stupňa. Mal by existovať jednotný súdny poriadok a sudcovia Spoločenstva by nemali uplatňovať len právne predpisy Spoločenstva, ale aj príslušné ustanovenia Európskeho patentového dohovoru.

Zdá sa, že viacero členských štátov s podporou niektorých zainteresovaných strán zastáva názor, že patentový súd pre celú EÚ ustanovený v komunitárnom rámci by nebol schopný v praxi vyvíjať činnosť. Existujú obavy, že postupy budú neúčinné a neprimerané a navyše sú pochybnosti o tom, či bude možné vymenovať technicky vzdelaných sudcov bez úplnej právnej kvalifikácie.

28 Napr. smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2004/48/ES z 29. apríla 2004 o vymožiteľnosti práv duševného vlastníctva; nariadením Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Brusel I), Ú. v. ES L 12, 16.1.2001, s. 1.

C - Kompromis Komisie

Komisia za hlavnú odlišnosť medzi variantmi A a B považuje skutočnosť, že variant EPLA sa vyvíja mimo komunitárneho kontextu a že súčasný návrh EPLA sa zameriava len na sporové konanie týkajúce sa európskych patentov. To by znamenalo, že by bolo nevyhnutné zriadiť osobitnú jurisdikciu pre budúce patenty Spoločenstva.

Komisia je presvedčená, že konsenzus by sa dal dosiahnuť na základe integrovaného prístupu, v ktorom sa spájajú aspekty EPLA a jurisdikcie Spoločenstva podľa pôvodného návrhu Komisie. Nemalo by dôjsť k ohrozeniu vytvorenia patentu Spoločenstva a ani k vzniku duplicity spočívajúcej v existencii dvoch konkurujúcich si jurisdikcií v oblasti patentového sporového konania v Európe. Týmto ďalším postupom by preto mohli byť úvahy o jednom jednotnom systéme súdnictva inšpirovanom zásadami, na základe ktorých začína vznikať konsenzus, a zameranie sa na existujúce obavy členských štátov a zainteresovaných strán.

Dosiahnuť by to bolo možné vytvorením jednotného a špecializovaného patentového súdneho orgánu príslušného v sporových konaniach týkajúcich sa európskych patentov a budúcich patentov Spoločenstva. Takýto súdny systém by mohol byť značne inšpirovaný modelom EPLA, najmä pokiaľ ide o osobitosti patentového sporového konania, mohol by však umožniť harmonickú integráciu do jurisdikcie Spoločenstva.

Patentová jurisdikcia by mala zabezpečiť optimálny stupeň blízkosti k stranám a k príslušným okolnostiam prípadu. Mal by ju tvoriť obmedzený počet komôr prvého stupňa, ako aj plne centralizovaný odvolací súd, ktorý by zabezpečil jednotnosť výkladu. Komory, ktoré by mohli využiť existujúce vnútroštátne štruktúry, by mali tvoriť neoddeliteľnú súčasť jednotného jurisdikčného systému. V kontexte tohto jednotného a napriek tomu mnohonárodného systému sporových konaní by sa prideľovaním prípadov mal zaoberať register súdu na základe jasne vymedzených a transparentných pravidiel. Tieto pravidlá by mohli vychádzať z nariadenia Brusel I a iných predpisov existujúceho *acquis communautaire*.

Jurisdikcia by mala príslušnosť v konaniach o porušení a o platnosti, ako aj v súvisiacich žalobách, napr. v oblasti škôd, a v špecifických konaniach týkajúcich sa potrieb zainteresovaných strán.

Odvolací súd a komory prvého stupňa by mali vykonávať činnosť podľa spoločného súdneho poriadku založeného na osvedčených postupoch v členských štátoch. Využili by sa pri tom poznatky a skúsenosti špecializovaných patentových súdov v rámci EÚ napr. o získavaní dôkazov, ústnych a písomných konaniach, súdnom príkaze na nápravu a o riadení prípadov. Súčasná práca na návrhu EPLA poskytuje v tejto súvislosti užitočné prvky.

Patentová jurisdikcia by sa mala skladať zo sudcov, ktorí majú kvalifikáciu ako v oblasti právnej, tak v oblasti technickej, a ktorí by mali úplnú sudcovskú nezávislosť a neboli by viazaní žiadnymi externými pokynmi.

A napokon, patentová jurisdikcia musí rešpektovať Európsky súdny dvor ako konečného arbitra v záležitostiach týkajúcich sa právnych predpisov EÚ vrátane otázok súvisiacich s *acquis communautaire* a platnosťou budúcich patentov Spoločenstva.

Komisia je presvedčená, že ak bude existovať primeraná politická vôľa, je možné súčasné rozdiely medzi členskými štátmi prekonať a vytvoriť príslušnú architektúru pre jednotnú a integrovanú patentovú jurisdikciu pre celú EÚ.

3. PODPORNÉ OPATRENIA NA ZLEPŠENIE PATENTOVÉHO SYSTÉMU

Právne predpisy vysokej kvality sú potrebnou, nie však dostatočnou podmienkou dobrého fungovania patentového systému. Okrem významu kvality, ktorý bol zdôraznený v rámci patentovej konzultácie v roku 2006, je potrebné posilniť strategické využívanie a presadzovanie práv hospodárskych subjektov. Z konzultácie navyše vyplynulo niekoľko otázok o tom, že by sa okrem legislatívnych iniciatív mali uskutočniť alebo zintenzívniť nelegislatívne spoločné akcie v snahe posunúť lisabonskú stratégiu dopredu.

Mnohé podniky ešte stále často v plnej miere nevyužívajú existujúce možnosti ochrany duševného vlastníctva, čo môže brzdiť ich ďalší vývoj smerom k znalostnej ekonomike. MSP a univerzity mnohokrát nevedia, ako čo najlepšie využívať svoje patentové práva na ochranu a používanie svojich vynálezov. Z tohto dôvodu sú opatrenia na podporu využívania PDV vrátane patentov veľmi dôležité spolu s ich dostupným a efektívnym presadzovaním. Len tak môže systém PDV zabezpečiť stupeň ochrany potrebný na optimalizovanie investícií do inovácií. Viaceré podporné opatrenia, ktoré sú opísané ďalej, sú podrobnejšie uvedené v nedávno predloženom oznámení Komisie o inovačnej stratégii[29] a bude sa nimi zaoberať aj najbližšie chystané oznámenie o stratégii v oblasti PDV.

3.1. KVALITA PATENTOVÉHO SYSTÉMU, NÁKLADY NAŇ A JEHO ÚČINNOSŤ

Zatiaľ čo kvalita európskych patentov je v porovnaní s inými regiónmi sveta považovaná vo všeobecnosti za vysokú, zainteresované strany na konzultácii v roku 2006 zdôraznili dôležitosť dôkladného prieskumu, skúmania stavu techniky a striktného uplatňovania kritérií patentovateľnosti. Vznikli však obavy, že rýchlorastúci dopyt po patentoch by mohol spôsobiť, že sa budú čoraz častejšie udeľovať patenty nízkej kvality. To je jeden z dôvodov, ktorý môže viesť k vzniku „patent thickets“[30] (patentových húšťav) a „patent trolls“[31] (patentových škriatkov) v Európe. Režim patentov vysokej kvality v EÚ je základným nástrojom na to, aby nedošlo k takémuto brzdeniu inovácií a aby sa predišlo deštruktívnemu správaniu v Európe.

Popri riešení problému kvality sa musí pokračovať v úsilí o zníženie nákladov a skrátenie lehoty potrebnej na udelenie patentu. Pokiaľ ide o náklady, rozdiely v porovnaní s Japonskom a USA sa musia značne znížiť najmä v prípade MSP. Čo sa týka lehôt na udeľovanie patentu, cieľom by malo byť znížiť priemerný čas potrebný na udelenie alebo zamietnutie európskeho patentu na tri roky, ako sa na tom dohodli štáty EPD na medzivládnej konferencii v roku 1999 v Paríži[32]. So zreteľom na rastúci dopyt po patentoch je mimoriadne dôležité včasné udelenie práv po prieskume. EPO napr. v období rokov 2004 až 2005 zaznamenala 7,2 % nárast počtu patentových prihlášok na takmer 193 000[33] a v roku 2006 bol prijatý rekordný počet 145 000

29 Oznámenie Komisie Rade, Európskemu parlamentu, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov - Uvedenie poznatkov do praxe: Všeobecná inovačná stratégia pre EÚ. KOM(2006) 502.

30 Pojem „patent thicket“ označuje potenciálny problém, ktorý spočíva v tom, že vzhľadom na vysoký počet patentov potrebných na vytvorenie produktu je inovácia v odvetví spomalená z dôvodu obáv zo zablokovania a zo sporového konania o porušení patentu.

31 Ide o novú metódu ako získať úžitok z patentu. „Patent trolls“ sú majitelia patentov (často investori, ktorí lacno nakupujú patenty od neúspešných podnikov), ktorí využívajú tieto práva na to, aby hrozili podnikom konaniami o porušení a predbežnými súdnymi príkazmi, pričom ich nútia do finančných vyrovnaní, aby sa vyhli finančne náročným sporovým konaniam. Takéto hrozby môžu potenciálne nepriaznivo ovplyvniť celé priemyselné odvetvie.

32 Správa z medzivládnej konferencie zmluvných štátov Európskej patentovej organizácie o reforme patentového systému v Európe, Paríž, 24. a 25. júna 1999, [1999] úradný vestník EPO 545, dostupný na internetovej stránke http://www.european-patent-office.org/epo/pubs/oj_index_e.htm.

33 Výročná správa EPO za rok 2005, ktorá je dostupná na internetovej stránke http://annual-report.european-patent-office.org/2005/review/index.en.php.

prihlášok na základe Zmluvy o patentovej spolupráci, čo predstavovalo 6,4 % nárast v porovnaní s predchádzajúcim rokom[34]. Ak by sa nadchádzajúce roky vyznačovali podobnou úrovňou rastu, celkový počet prihlášok by sa v priebehu približne 10 rokov zdvojnásobil.

Keďže dopyt po patentoch, pracovná záťaž osôb vykonávajúcich patentový prieskum a pokrok v technologickom vývoji vzrastá, je dôležité, aby patentové úrady v Európe spolupracovali napr. pri spoločnom využívaní výsledkov prieskumu a aby sa usilovali o zachovanie vysokej kvality udelených patentov. Komisia preto víta nedávne iniciatívy v oblasti zlepšovania kvality, ako je napr. Norma pre Európsky systém riadenia kvality, ktorú vytvorila pracovná skupina zriadená správnou radou EPO. To ponúka ideálnu cestu ako zachovať kvalitu patentových práv a riešiť problematické oblasti.

3.2. OSOBITNÁ PODPORA MSP

Existujú náznaky toho, že MSP nepatentujú alebo využívajú iné PDV preto, lebo nemajú k dispozícii kvalitné poradenské služby[35] alebo sú pre ne náklady na patentovanie vysoké. Je veľmi dôležité, aby boli MSP schopné prijať v oblastiach, v ktorých majú dostatok poznatkov, informované rozhodnutie o tom, či si zvolia možnosť patentovania alebo inej formy ochrany PDV.

V patentovej stratégii pre Európu musia byť preto zahrnuté činnosti na zvýšenie informovanosti, ktorými sa zdôraznia výhody a prospech z patentového systému najmä pre MSP. Ako bolo načrtnuté v oznámení o výskume a inováciách[36], Komisia bude podporovať využívanie práv duševného vlastníctva tým, že so zainteresovanými stranami určí, aké opatrenia je najlepšie prijať v snahe podporiť MSP. Nejde len o optimalizáciu využívania existujúcich podporných služieb, ale takisto o navrhnutie nových služieb, ktoré budú viac prispôsobené skutočným potrebám MSP. Komisia práve v rámci iniciatívy „PRO INNO Europe“ odštartovala projekt s cieľom šíriť medzi MSP poznatky o otázkach súvisiacich najmä s patentovaním. Komisia rozbieha aj výzvu na predloženie návrhov v rámci rámcového programu pre konkurencieschopnosť a inovácie (CIP) s cieľom implementovať trojročný projekt na zvyšovanie povedomia o právach duševného vlastníctva a ich presadzovania na výrazné zlepšenie informovanosti a poznatkov o otázkach týkajúcich sa PDV medzi MSP, pričom sa má zlepšiť registrácia a presadzovanie práv a bojovať proti falšovaniu. Pokiaľ ide o otázku nákladov, najvýraznejší pokrok by sa bezpochyby dosiahol prijatím patentu Spoločenstva[37].

3.3. TRANSFER POZNATKOV

Vo všeobecnosti panuje názor, že Európa zaostáva a mala by zlepšiť výkonnosť v oblasti transferu poznatkov. Je potrebné zlepšiť najmä cezhraničný transfer technológií medzi

34 Internetová stránka WIPO na http://www.wipo.int/edocs/prdocs/en/2007/wipo_pr_2007_476.html.

35 Najkomplexnejšie údaje o využívaní PDV zo strany MSP pochádzajú z prieskumu Spoločenstva o inováciách (CIS). Z CIS-4, ktorý sa vzťahuje na obdobie rokov 2002 – 2004, vyplýva, že MSP naďalej hlásia, žeformálne DV a neformálne metódy nadobúdania práv využívajú v menšej miere ako veľké firmy.

36 Presadzovanie Lisabonského programu Spoločenstva: Viac výskumu a inovácií – investovanie do rastu a zamestnanosti: Spoločný postup, KOM(2005) 488, v konečnom znení.

37 Je takisto potrebné poznamenať, že USA, Japonsko a Kórea prijali právne predpisy, ktoré v prípade MSP znižujú náklady na patentovanie v porovnaní s veľkými podnikmi o polovicu.

podnikmi v rôznych európskych krajinách a transfer poznatkov[38] medzi verejnou výskumnou základňou EÚ[39] (napr. univerzitami) a priemyslom.

Komisia predkladá[40] oznámenie a sprievodné (nepovinné) usmernenia týkajúce sa osvedčených postupov na zlepšenie transferu poznatkov medzi verejnými výskumnými strediskami a priemyslom v rámci celej Európy. Tým sa prispeje k odstráneniu existujúcich administratívnych prekážok a poskytne sa návod, ako je čo najlepšie možné skombinovať vlastníctvo a využívanie výsledkov výskumu a vývoja a súvisiacich PDV so základnými cieľmi verejných výskumných organizácií. Navrhuje sa najmä zvýšená interakcia medzi výskumnými pracovníkmi verejného sektora a priemyslom, ako aj zlepšená kvalita služieb transferu poznatkov v Európe.

3.4. PRESADZOVANIE PATENTOVÝCH PRÁV

Príslušný právny rámec a stimuly na používanie patentov musia byť doplnené dostupným a efektívnym presadzovaním. Majitelia práv často nedisponujú dostatočnými právnymi a finančnými zdrojmi na presadzovanie svojich patentov v prípade údajných porušení. Navyše v globálnej ekonomike je rozhodujúce, aby podniky v Európe mohli primerane presadzovať svoje práva mimo územia EÚ. Na druhej strane je najmä pre MSP obtiažne pokračovať v činnosti, keď boli bezdôvodne obvinené z porušenia patentov zo strany veľkých priemyselných podnikov a potom hľadajú ľahší a lacnejší spôsob obrany.

3.4.1. Alternatívne riešenie sporov (ARS)

Tradičné sporové konanie v cezhraničných patentových sporoch zahŕňa viacnásobné postupy vo viacerých jurisdikciách a hrozí pri ňom riziko zdĺhavých postupov, rozdielnych výsledkov a vysokých nákladov na patentové spory. Patentová jurisdikcia pre celú EÚ, ako už bola vysvetlená, by značne zlepšila situáciu v Európe vo všetkých týchto aspektoch.

Strany, a to najmä MSP, neustále hľadajú alternatívne, lacnejšie a efektívnejšie metódy riešenia svojich sporov súvisiacich s patentmi a inými PDV. Na národnej a medzinárodnej úrovni sa preto vyvíja úsilie na zavedenie systémov alternatívneho riešenia sporov (ARS) a na povzbudenie, prípadne požiadanie, strán, aby sa zapojili do mediácie, riešenia sporov cestou zmieru alebo arbitráže predtým, ako sa rozhodnú riešiť spor súdnou cestou.

Vo svojich odpovediach predložených v rámci patentovej konzultácie v roku 2006 prišli mnohé strany, a to najmä MSP, s návrhmi na zavedenie metód ARS do budúceho patentového systému v Európe. Návrhy sa zaoberali takými témami, ako je napr. používanie existujúcich systémov (napr. Arbitrážne a mediačné centrum Svetovej organizácie duševného vlastníctva) a náčrt systémov alternatívneho riešenia sporov Spoločenstva *sui generis*.

---

38 Zmluvný výskum, kolektívny a kooperatívny výskum, udeľovanie licencií, združovanie zdrojov, publikačnej činnosti a postupov výmeny kvalifikovaných výskumných pracovníkov medzi verejným a súkromným sektorom.

39 Verejné výskumné organizácie prispievajú k celkovej činnosti v oblasti výskumu a vývoja v Európe približne jednou tretinou. Pred rozšírením v roku 2004 sa v 1 500 výskumných univerzitách v členských štátoch vynaložilo 80 % verejného výskumu a vývoja (pozri Európska komisia (2001), „Benchmarking Industry-Science Relations – The Role of Framework conditions“, záverečná správa, Viedeň/Mannheim, a Mark O. Sellenthin, „Who should own University Research – An exploratory study of the impact of patent rights regimes in Sweden and Germany on the incentives to patent research results“, jún 2004.

40 Oznámenie Komisie Rade, Európskemu parlamentu, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov - Zdokonaľovanie prenosu poznatkov medzi výskumnými inštitúciami a priemyslom v Európe: smerom k otvorenej inovácii, KOM (2007)182.

Zatiaľ čo Komisia už v októbri 2004 predložila návrh smernice o určitých aspektoch sprostredkovania vo veciach občianskych a obchodných[41], bude ďalej skúmať užitočnosť a pridanú hodnotu systémov ARS v oblasti PDV, a to najmä v rámci problematiky patentov. Skúmanie bude zamerané na možné úspory času a nákladov, ktoré môže priniesť ARS vzhľadom na potenciálne výhody pri zohľadňovaní špecifických charakteristík sporov týkajúcich sa duševného vlastníctva vrátane patentových sporov.

3.4.2. Poistenie pre prípad patentového sporu

Jedným z možných spôsobov ako pre MSP zabezpečiť prístup k primeranej obhajobe v rámci patentového sporu alebo primeranú obhajobu samotnú, môže byť poistenie pre prípad patentového sporu (PLI). Pokusy zo strany súkromného sektora o poskytovanie takýchto poistných systémov však boli doteraz len zriedka úspešné.

Útvary Komisie zadali v roku 2001 vypracovanie štúdie o PLI a nadväzná štúdia bola uverejnená v júni 2006. Verejná konzultácia o nedávno predloženej štúdii bola ukončená 31. decembra 2006 a v súčasnosti sa analyzuje 28 získaných odpovedí. Už teraz je však možné vyvodiť záver, že celkový pohľad zainteresovaných strán na povinný systém navrhnutý v nadväznej štúdii je skeptický.

3.4.3. Medzinárodné aspekty

Presadzovanie PDV zostáva hlavným problémom na medzinárodnej úrovni. Z predbežných výsledkov rozsiahlej štúdie, ktorú uskutočnila OECD, vyplýva, že hodnota napodobenín a pirátskeho tovaru, s ktorými sa v roku 2004 obchodovalo na medzinárodnej úrovni, bola 140 miliárd EUR[42]. Hoci sa už v otázke posilnenia medzinárodných noriem tak, aby dosahovali úroveň, ktorá existuje v EÚ, vykonalo veľa práce, Komisia sa bude naďalej koncentrovať na prioritné opatrenia na ochranu nositeľov práv, vrátane držiteľov patentov, na území mimo EÚ.

Nemecké predsedníctvo G8 (skupiny najvyspelejších štátov) nedávno navrhlo trojprúdový prístup na presadzovanie PDV na globálnej úrovni. Tento prístup pozostáva zo zlepšenia a prípadne aj dosiahnutia vykonávania vyhlásenia o boji proti pirátstvu a falšovaniu PDV zo 16. júla 2006 v Petrohrade[43] v priebehu roka 2007, čím sa do úsilia v oblasti presadzovania zapoja ekonomiky krajín G8 a skupina rýchlo sa rozvíjajúcich ekonomík O5 (Brazília, Čína, India, Mexiko a Južná Afrika) sa zúčastní konštruktívneho dialógu na nadchádzajúcom samite v Heiligendamme.

Navyše súčasné predsedníctvo EÚ určilo transatlantické vzťahy za jednu zo svojich priorít. Nová iniciatíva o Transatlantickom hospodárskom partnerstve sa okrem iného zameriava aj na ochranu PDV. Vychádzala by z existujúcich iniciatív, ako je napr. samit EÚ a USA konaný vo Viedni v júni 2006, na ktorom EÚ a USA vyhlásili akčnú stratégiu boja proti pirátstvu a falšovaniu v tretích krajinách.

Komisia zastáva názor, že je potrebné zlepšiť dialóg s medzinárodnými partnermi Spoločenstva v regulačnej i neregulačnej oblasti vrátane koordinovaného úsilia chrániť duševné vlastníctvo. Ochranu PDV a boj proti falšovaniu a tovarovému pirátstvu je nevyhnutné zintenzívniť na medzinárodnej úrovni.

---

41 KOM (2004) 718, v konečnom znení, 22.10.2004.

42 Správa od Johna Drydena, zástupcu riaditeľa pre vedu, technológiu a priemysel OECD, o treťom svetovom kongrese o boji proti falšovaniu a pirátstvu, Ženeva 30. januára 2007; pôvodne uvedená hodnota bola 176 miliárd USD.

43 Vyhlásenie o pirátstve a falšovaní PDV je dostupné na internetovej stránke http://en.g8russia.ru/docs/15.html.

4. ZÁVER

Komisia je pevne presvedčená, že zlepšený patentový systém je veľmi dôležitý, ak má Európa naplniť svoj potenciál v oblasti inovácií. Z tohto dôvodu Komisia stanovila svoje návrhy na ďalší postup v rámci reformy patentového systému v Európe a v tomto oznámení navrhuje podporné opatrenia. Účelom tohto oznámenia je oživenie diskusií o patentovom systéme v Európe takým spôsobom, ktorý povzbudí členské štáty v snahe o dosiahnutie konsenzu a skutočného pokroku v tejto otázke. Vytvorením patentu Spoločenstva a súčasným dosiahnutím zlepšenia existujúceho roztriešteného sporového systému pre patenty by sa patentový systém výrazne sprístupnil a dosiahli by sa úspory nákladov pre všetky zainteresované strany v patentovom systéme. Súbežne by sa prostredníctvom podporných opatrení na zachovanie, resp. zlepšenie kvality a účinnosti súčasného systému a cielených opatrení na zlepšenie prístupu MSP malo zabezpečiť, že európsky patentový systém bude plniť svoju úlohu pri podpore inovácií a konkurencieschopnosti v Európe. EÚ sa spolu so svojimi medzinárodnými partnermi musí takisto zaviazať, že bude aktívne zvyšovať informovanosť v otázkach PDV a zlepšovať riadne a vyvážené presadzovanie týchto práv. Poskytnutím základu pre členské štáty na odsúhlasenie konkrétnych opatrení je cieľom Komisie zabezpečiť pevný základ pre dosiahnutie pokroku v rámci patentovej reformy v iných oblastiach, najmä pokiaľ ide o patent Spoločenstva a sporový systém.

Komisia bude spolupracovať s Radou a Parlamentom v záujme dosiahnutia konsenzu o ďalšom postupe. Po dosiahnutí širšieho konsenzu prijme Komisia opatrenia potrebné na implementáciu odsúhlasenej stratégie a predloží príslušné návrhy.

PRÍLOHA I

Štruktúra nákladov na priame patentové prihlášky a na udržiavanie patentov za rok 2003

	EPO-3[1]	**EPO-13**[2]	**USPTO**	**JPO**
Hypotéza	EUR	EUR	USD	JPY
Typ firmy	všetky	všetky	veľké	všetky
Priemerný počet nárokov	18	18	23	7
Lehota na udelenie patentu (počet mesiacov)	44	44	27	31
Určené krajiny vzhľadom na ochranu patentom	3	13	1	1
Počet prekladov[3]	2	8	0	0
Poplatky za konanie				
Podanie prihlášky	160	160	225	16 000
Vyhľadávanie	690	690	375	
Určené štáty (75 na jednu krajinu, až 7)	225	525		
Tretí rok podania prihlášky	380	380		
Štvrtý rok podania prihlášky	405	405		
Prieskum	1 430	1 430	150	168 600
Udelenie patentu	715	715	1 300	
Poplatok za nárok[4]	320	320	54	28 000
Administratívne náklady	250	250	300	
Náklady na preklad[5]	3 400	13 600		
Náklady na validáciu	95	1 700		
Poplatky za konanie SPOLU	8 070	20 175	2 404	212 600
	EUR	**EUR**	**EUR**	**EUR**
Náklady na konanie bez zahrnutia nákladov na preklad	4 670	6 575	1 856	1 541
Náklady na konanie so zahrnutím nákladov na preklad	8 070	20 175	1 856	1 541
Náklady na externé služby[7]	12 500	19 500	8 000	4 000

Po udelení patentu				
Náklady na udržiavanie počas 10 rokov (poplatky)	2 975	16 597	2 269	2 193
Náklady na udržiavanie počas 20 rokov (poplatky)	22 658	89 508	4 701	11 800
Postup podávania prihlášky SPOLU[6]	20,570	39,675	9,856	5,541
10 rokov SPOLU	23,545	56,272	12,125	7,734
20 rokov SPOLU	43,228	129,183	14,556	17,341

Zdroj: Van Pottelsberghe a François (pozri poznámku pod čiarou 7).

1. Najčastejšie určenými krajinami sú tri členské krajiny EPD, konkrétne Nemecko, Spojené kráľovstvo a Francúzsko.

2. Z výročnej správy EPO za rok 2003 vyplýva, že vo viac ako 60 % patentových prihlášok je na patentovú ochranu určených týchto 13 krajín: Nemecko, Spojené kráľovstvo, Francúzsko, Taliansko, Španielsko, Holandsko, Švédsko, Švajčiarsko, Belgicko, Rakúsko, Dánsko, Fínsko a Írsko.

3. Na účinnú ochranu by sa v 13 krajinách vyžadovalo len 8 prekladov, keďže niektoré krajiny uznávajú prihlášky vyhotovené v anglickom jazyku alebo majú s inými krajinami spoločný jazyk (Holandsko, Belgicko, Švajčiarsko).

4. Náklady na jeden nárok sú 40 EUR v prípade, ak je v patentovej prihláške EPO zahrnutých viac ako 10 nárokov; 18 USD v prípade, ak je v patentovej prihláške USPTO zahrnutých viac ako 20 nárokov a 4 000 JPY v prípade nárokov zahrnutých v patentovej prihláške JPO.

5. Podľa predpokladov dosahujú náklady na preklad 1 700 EUR na jeden jazyk. V tejto sume je zahrnutý preklad a služby poskytnuté patentovým zástupcom.

6. Tieto odhady nákladov pre EPO zodpovedajú nákladom na tzv. priame prihlášky EP (patent, ktorý sa prihlasuje priamo v EPO). Mali by sa považovať za dolnú hranicu nákladov na priemerný patent, pretože nezahŕňajú náklady spojené s prihláškami národnej priority (od členského štátu EPD alebo zo zahraničia) alebo s prihláškami PCT (zmluva o patentovej spolupráci).

7. Porovnanie nákladov na externé služby v USA, Japonsku a v Európe nie je k dispozícii. Na základe prieskumu spoločnosti Roland Berger (2005), pozri poznámku pod čiarou 44, sa získal spoľahlivý odhad pre prihlášky v rámci EPO (pozri tabuľku A1 v dodatku). Predpokladaný základ predstavuje 8 000 EUR za patent a 1 500 EUR za určený štát (v rámci EPO). Keďže patenty prihlasované v JPO sú oveľa menšieho rozsahu (7 nárokov v porovnaní s 18), predpokladali sa polovičné základné náklady, t. j. 4 000 EUR.

PRÍLOHA II

MODELY NÁKLADOV NA PREKLAD

Model	Náklady na preklad	
	Náklady na jeden patent[44] **(v eurách)**	**Percentuálny podiel v porovnaní so súčasnými nákladmi na preklad EP**
Európsky patent (v rámci súčasného systému na jeden priemerný EP)	12 448[45]	100 %
Systém európskych patentov v rámci Londýnskej dohody na jeden priemerný EP[46]	8 800[47] (prihláška v DE alebo FR)	71 %
	8 800[48] (prihláška v EN)	71 %
Patent Spoločenstva (v rámci spoločného politického prístupu z marca 2003)[49]	7 140[50]	57 %
Patent Spoločenstva (návrh Komisie: preklad nárokov do ostatných dvoch jazykov EPO)	680[51]	5 %

44 Na základe výpočtov sa predpokladá, že priemerný patent má 16 strán opisov a 4 strany nárokov, pričom náklady na preklad dosahujú v prípade opisu 76 EUR za stranu a v prípade nárokov 85 EUR za stranu (podľa údajov v čase spoločného politického prístupu z marca 2003; štúdia EPO z augusta 2004, ktorú vypracovala spoločnosť Roland Berger Market Research, je dostupná na internetovej stránke http://www.european-patent-office.org/epo/new/cost_anaylsis_2005_study_en.pdf, pozri strany 141 až 150). Predpokladá sa, že priemerný európsky patent určuje 13 štátov (štáty určené väčšinou prihlasovateľov európskych patentov): DE (určené 98 % EP), FR (93 %), UK (92 %), IT (76 %), ES (61 %), NL (59 %), SW (57 %), CH (55 %), BE (54 %), OS (53 %), DK (51 %), IE a FIN (50 %), pričom NL, SW a DK si vybrali anglický jazyk ako uprednostňovaný jazyk v rámci Londýnskej dohody. EP zahŕňajúci všetky členské štáty EÚ by si vyžadoval preklad do 21 ďalších jazykov, čo by predstavovalo náklady vo výške 32 676 EUR.

45 4 strany nárokov x 85 EUR x 8 jazykov (2 z 3 jazykov EPO + IT, ES, NL, SW, DK, FIN) + 16 strán opisov x 76 EUR x 8 jazykov.

46 Keďže IT, ES, BE, OS a FIN nie sú signatármi Londýnskej dohody, potrebovali by naďalej úplný preklad. Predpokladá sa, že NL, SW a DK si vyberú anglický jazyk ako uprednostňovaný jazyk v rámci dohody.

47 4 strany nárokov x 85 EUR x 8 jazykov + 16 strán opisov x 76 EUR x 5 jazykov (IT, ES, FIN, EN, FR alebo DE).

48 4 strany nárokov x 85 EUR x 8 jazykov + 16 strán opisov x 76 EUR x 5 jazykov (IT, ES, FIN, FR, DE).

49 Od 1. januára 2007 by patent Spoločenstva zahŕňal 27 členských štátov. Nároky by boli k dispozícii vo všetkých úradných jazykoch Spoločenstva (avšak vzhľadom na súčasné prechodné obdobie s výnimkou írskeho jazyka). Každý patent Spoločenstva by si preto vyžadoval preklad nárokov len do 21 jazykov.

50 4 strany nárokov x 85 EUR x 21 jazykov.

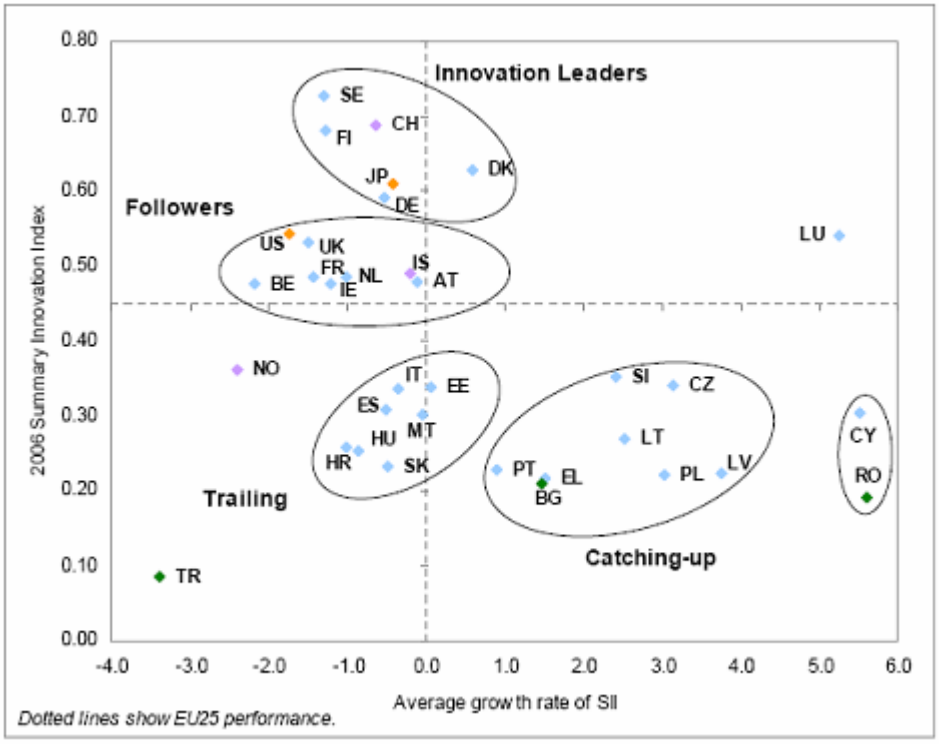
51 4 strany nárokov x 85 EUR x 2 jazyky.

PRÍLOHA III - PDV A VÝSLEDKY V OBLASTI INOVÁCIÍ

Na základe výsledkov súhrnného inovačného indexu („SII“) a jeho miery rastu možno európske krajiny rozdeliť do štyroch skupín[52].

- Švajčiarsko, Fínsko, Švédsko, Dánsko a Nemecko tvoria skupinu „*vodcov v oblasti inovácií*“;
- Francúzsko, Írsko, Spojené kráľovstvo, Holandsko, Belgicko, Rakúsko a Island sú „*nasledovníkmi v oblasti inovácií“;*
- Slovinsko, Portugalsko, Česká republika, Litva, Lotyšsko, Grécko, Poľsko a Bulharsko sú „*dobiehajúcimi krajinami*“;
- Estónsko, Španielsko, Taliansko, Malta, Maďarsko, Chorvátsko a Slovensko sú „*zaostávajúcimi krajinami*“.

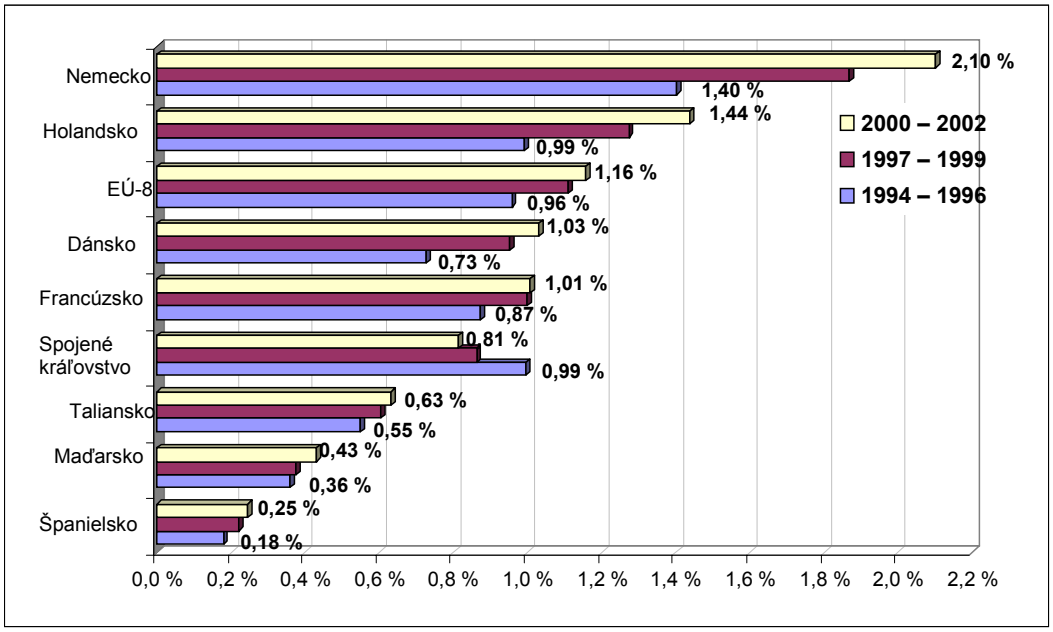
Cyprus a Rumunsko tvoria samostatnú piatu skupinu rýchlo sa rozvíjajúcich, dobiehajúcich krajín. Táto skupina sa však nepovažuje za skupinu ako takú, pretože Cyprus je jednou z najmenších krajín EÚ a Rumunsko začína na veľmi nízkej úrovni výsledkov v oblasti inovácií. Luxembursko, Nórsko a Turecko nepatria do žiadnej z týchto skupín.



Súčasné výsledky podľa merania SII sú znázornené na zvislej osi. Porovnanie s výsledkami v oblasti rastu SII v krajinách EÚ-25 je znázornené na vodorovnej osi. Tým sa vytvárajú štyri kvadranty: krajiny, ktorých výsledky presahujú priemerný trend EÚ-25 aj priemerný SII v EÚ-25, stoja na čele EÚ-25; krajiny, ktorých výsledky nedosahujú priemerný SII, avšak vykazujú nadpriemerný trend, doháňajú ostatné krajiny; krajiny s podpriemerným SII a podpriemerným trendom zaostávajú a krajiny s nadpriemerným SII a podpriemerným trendom si udržiavajú svoje vedúce postavenie, ich miera rastu je však nižšia.

52 Správa European Innovation Scoreboard 2006 uverejnená v rámci Pro Inno Europe, iniciatívy GR pre podnikanie a priemysel (pozri http://www.proinno-europe.eu).

V záujme porovnania výsledkov v oblasti inovácií a aktivitou v oblasti patentovania znázorňujú ďalej uvedené údaje agregovanú hodnotu patentov vo vybraných členských štátoch ako percento HDP za obdobie rokov 1994 až 2002[53]. Vo všeobecnosti zodpovedajú lepšie výsledky v oblasti inovácií v členskom štáte vyššej hodnote patentov v tomto štáte.



53 „Study on evaluating the knowledge economy what are patents actually worth? The value of patents for today's economy and society“ – správa nadácie CERM (Taliansko) pre GR pre vnútorný trh a služby Európskej komisie, dostupná na internetovej stránke: http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/patent/index_en.htm#studies.

PRÍLOHA IV

Náklady na patentové spory vo vybraných členských štátoch

Členský štát	**Náklady na súde prvého stupňa (EUR)**	**Náklady na súde druhého stupňa (EUR)**
SPOJENÉ KRÁĽOVSTVO*	150 000 až 1 500 000	150 000 až 1 000 000
FRANCÚZSKO	50 000 až 200 000	40 000 až 150 000
HOLANDSKO	60 000 až 200 000	40 000 až 150 000
NEMECKO**	50 000	90 000

Údaje pre Francúzsko, Holandsko a Nemecko sa týkajú priemerného prípadu so spornou sumou +/- 250 000 EUR.

* Priemerný prípad. Sporná suma > 1 000 000 EUR.

** Náklady na konanie o platnosti aj o porušení. V Nemecku prebieha konanie o neplatnosti a konanie o porušení pred rôznymi súdmi.

Zdroj: hodnotenie vplyvu EPLA (pozri poznámku pod čiarou 16, s. 10 a nasl.)